

ter attentie van:
prof. mr. A.T. Ottow
prof. dr. E. Dijkgraaf
drs. M.E. de Vries RA

Betreft: Interim rapport met voorlopige bevindingen CTA

Geachte leden,

Hierbij reageren we namens de Vereniging MidkapNL. Deze vereniging is recent opgezet om de belangen van kleine en middelgrote beursfondsen te behartigen.

We stellen het op prijs dat er door uw commissie met een open blik naar de sector wordt gekeken. Vanuit de hoek van de kleine tot middelgrote beursgenoteerde ondernemingen zijn er een aantal dringende knelpunten die nu onvoldoende door de sector worden opgepakt. We hebben deze consultatiemogelijkheid aangegrepen om onze oprechte zorgen te uiten namens een grote groep van beursgenoteerde ondernemingen.

Hierbij puntsgewijs onze observaties van de huidige accountancy sector met een bespreking van uw aanbevelingen met de nadruk op de oob-accountant.

Overkill in toezicht

Wij hechten veel belang aan een kwalitatief goede controle, maar constateren ook dat Nederland op sommige punten is doorgeschoten in het toezicht op jaarrekeningen. Naast het specifieke toezicht op oob-accountants door de toezichthouder hebben beursfondsen ook te maken met toezicht op basis van de Wet toezicht financiële verslaggeving (Wtffv). Hierbij doet dezelfde toezichthouder het werk van de accountant nog een keer over na publicatie van de jaarrekening. Hierdoor ontstaat een dubbele controle en een dubbele lastendruk. In sommige gevallen een onmogelijke positie voor ondernemingen. Dit is bijvoorbeeld het geval indien de onderneming op aandringen van de accountant een bepaalde uitleg van IFRS moet volgen en daarna te maken krijgt met de AFM die weer een ander standpunt inneemt. We zouden willen voorstellen de bevoegdheden van de toezichthouder in het kader van de Wtffv zodanig aan te passen dat onnodige overlap wordt voorkomen.

Box check cultuur

De afgelopen jaren nemen we in toenemende mate een 'box check' cultuur waar bij zowel de accountants als de toezichthouder. Mogelijk door de druk van de toezichthouder lijkt het erop dat de verslaglegging in het dossier bij accountants heilig is en vaak de adequate beoordeling van de jaarrekening zelf op de tweede plaats komt. Accountants durven daardoor in veel gevallen zelf geen beoordeling meer te maken van bepaalde (waarderings)issues en tuigen daarvoor extra processen op om zich te kunnen indekken tegen risico's en mogelijke kritiek van de toezichthouder. Beursfondsen worden in sommige gevallen gedwongen om externe onderbouwing en/of rapporten aan te leveren en worden daardoor geconfronteerd met hogere kosten.. Daarnaast zorgen de verschillende organen binnen de accountantsorganisatie (bv IFRS-desk, compliance, bureau vaktechniek, OKB) in sommige gevallen voor

een vertraging van de processen, zeker indien deze organen niet tot een eenduidig oordeel of interpretatie komen.

Beperking aantal oob-accountants

De controle van kleine en middelgrote beursfondsen wordt op dezelfde wijze ingericht als die bij een groot beursfonds, terwijl het (maatschappelijk) belang aanzienlijk minder groot is. We zien in de praktijk dat andere lidstaten in Europa op een andere manier omgaan met het fenomeen oob-accountant. Terwijl in andere landen de keuze voor een accountant vrijwel onbeperkt is, kunnen beursfondsen in Nederland slechts kiezen uit zes accountantsorganisaties. Voorts zien we sterke verschillen tussen de aanpak van accountants in de EU, waarbij de indruk ontstaat dat Nederland tot de strengste behoort qua interpretatie met hogere regeldruk en lastendruk voor Nederlandse beursfondsen als gevolg. Door het geringe aantal oob-accountants, het gebrek aan capaciteit bij de meeste accountantskantoren en de beperkte bereidheid van oob-accountants om kleine tot middelgrote beursfondsen als klant te accepteren, is in Nederland geen sprake meer van een gezonde markt voor accountancy.

Onvoldoende concurrentiedruk

Een deel van de bij ons aangesloten beursfondsen heeft grote moeite met het vinden van een nieuwe accountant. Dit wordt vooral veroorzaakt door het intrekken/opzeggen van de oob-vergunning door Accon AVM, Grant Thornton en Baker Tilly. Voor het boekjaar 2019 moesten 27 oob-organisaties (die door een van de bovengenoemde drie accountantsorganisaties werden gecontroleerd) op zoek naar een nieuwe accountant. De meerderheid van deze beursfondsen heeft nog altijd problemen om een accountant te zoeken, waarbij de bereidheid van de overgebleven oob-accountants om deze taak op zich te nemen om diverse redenen zeer gering blijkt te zijn.

Dit resulteert in een ongezonde situatie waarin enerzijds de beursfondsen wettelijk verplicht zijn om een oob-accountant in te huren, maar anderzijds accountants zeer terughoudend zijn om extra (kleine) kleinere en middelgrote beursfondsen te bedienen. Indien al een accountant gevonden wordt, bestaat geen normale onderhandelingsituatie over voorwaarden (bijvoorbeeld beperking aansprakelijkheid, extra uren) en honorering. Wij constateren een opwaartse druk op de accountantskosten voor Nederlandse beursfondsen en kleinere/middelgrote beursfondsen in het bijzonder.

We hebben ook kennisgenomen van de conclusies over de concurrentiedruk voor oob-ondernemingen door SEO en Stibbe (paragraaf 11.1). Deze conclusies lijken bruikbaar te zijn voor beursfondsen met een marktkapitalisatie boven 500 miljoen euro.

Voor kleinere en middelgrote beursfondsen zijn die conclusies evident niet bruikbaar:

- 1) Deze onderzoeken zijn verricht vóórdat drie van de negen oob-accountants hun vergunning heeft ingeleverd.
- 2) Het onderzoek van Stibbe heeft alleen betrekking op de grootste beursfondsen (kleine beursfondsen zijn door hen niet onderzocht). De conclusies kunnen derhalve niet worden toegepast op de kleine tot middelgrote beursfondsen, die juist nu met de problemen van het gebrek aan concurrentie worden geconfronteerd..

In de praktijk herkennen we ons niet in de conclusies van beide onderzoeken dat er voldoende concurrentiedruk is. Wij verzoeken uw conclusies omtrent de concurrentiedruk ten aanzien van de markt voor kleine tot middelgrote oob's te herzien.

Aanwijzing

Uw aanbeveling (IX) om de minister of de toezichthouder een wettelijke mogelijkheid te geven om een accountantskantoor aan te wijzen mocht er geen oob-accountant gevonden worden, wordt onderschreven. We zouden ons ook kunnen voorstellen dat ondernemingen tijdelijk een niet-oob accountant kunnen inhuren, zolang de oob-accountants geen capaciteit hebben of hun maatschappelijke rol onvoldoende invullen. Bij aanbeveling IX zou ook moeten worden vastgelegd dat deze controle tegen redelijke kosten dient te worden verricht.

Uw aanbeveling om organisaties van openbaar belang tot een minimum te beperken wordt ondersteund. Voor kleine en middelgrote beursfondsen lijkt dit echter geen effect te hebben zolang de Europese regelgeving niet wordt veranderd.

Wij adviseren de commissie om aanbevelingen te doen die binnen de huidige EU regelgeving tot verbetering leiden:

- Aanbevelingen die (kunnen) leiden tot een toename van het aantal oob-accountants
- Aanpassing van de inrichting van de accountantscontrole bij kleinere en middelgrote beursfondsen
- Inperken van en/of voorkomen van extra regels en regeldruk bovenop de Europese regelgeving.

De extra nationale regelgeving bovenop de reeds vergaande Europese regelgeving dient tot een minimum te worden beperkt. Een voorbeeld hiervoor is de onmogelijkheid om een accountantskantoor te benoemen indien deze een verwaarloosbare / niet materiele opdracht voor een dochteronderneming heeft gedaan. Enige flexibiliteit in deze regelgeving zou gewenst zijn, zonder dat dit de kwaliteit zou aantasten.

Het zou voor middelgrote niet-oob accountantskantoren aantrekkelijk gemaakt moeten worden om ook beursfondsen te controleren. In dat kader wijzen we graag naar andere lidstaten, waar het (blijkbaar) eenvoudiger is voor accountantsorganisaties om (ook) beursfondsen te controleren. Zo nodig dient bepaalde kennis of functies gecentraliseerd te kunnen worden, zoals IFRS-desk, compliance of OKB, zodat het ook voor middelgrote oob's minder investering kost is om oob-controleactiviteiten te verrichten. Mogelijk heeft de wijze waarop de toezichthouder in de markt optreedt ook effect op het aantal oob-accountants.

Vereniging MidkapNL i.o.